

bro

2 2018

NABOLAGSMAGASIN FRA GAMLEBYEN OG GRØNLAND MENIGHET

Gamlebyens sønn | Folk i nabolaget | Advent og jul

Mens frost og vintermørke rår...

Det er den mørke, kalde tida.

Grå skodde. Nakne trær. Svart asfalt.

Ikke så lett å stå opp om morgenen.

Tungt at det mørkner før arbeidsdagen er over.

Men det er også den lyse tida.

Vi går ned kjellertrappa, låser opp boden og finner frem esken et sted langt der bak. Bærer den inn i stua og pakker den opp. Så står adventsstaken i vinduet igjen.

Den lyser i stua. Den lyser ut på fortauet.

Lyset i advent. En slags protest, kanskje. Og en hilsen: Mørket skal ikke ha siste ordet.

En adventssalme begynner med denne strofen:

*Mens frost og vintermørke rår
Begynner kirkens nye år.*

Det passer godt i denne utgaven av BRO. En ting er at kirkeåret, som alltid, begynner med advent. Noe annet, og mer spesielt, er at Østkantens katedral, Grønland kirke, fyller 150 år.

På de neste sidene kan du lese om jubileet. Vi tror det blir fargerikt, morsomt og til ettertanke. Og fylt av lys.

AV FREDRIK SAXEGAARD, REDAKTØR

f.saxegaard@gmail.com

Ansvarlig utgiver:

Gamlebyen og Grønland menighet

Redaktør: Fredrik Saxegaard

Forside:

Liv Benedicte Nielsen: Paradis (1980)

© Liv Benedicte Nielsen / BONO 2018

Foto s. 11: Maria Saxegaard

Design s. 11-22: Bransjen

Design: Fred Manskow Nymoen

Trykk: RKG

Annonsesalg: Karin Smedsrud

Tel: 982 05 416 – karin@2punkt.no

Et åpent hus

Hver onsdag og fredag er det matkø i Grønland kirke. Da kommer 100 til 250 mennesker til kirken for å få en kølapp som korresponderer til matvarer som de kan få med seg hjem.

Det er en mangfoldig gjeng som kommer. Nordmenn og folk fra alle verdenshjørner, men de fleste kommer fra steder i Europa hvor den økonomiske krisen har rammet folk hardest.

Varmere strøk hvor mange nordmenn drar på ferie. De som kommer har alle slags religioner eller ingen, de har forskjellige hudfarger, de snakker et hav av ulike språk.

Vi klarer alltid å finne noen som kan fungere som tolk, for folk vil gjerne hjelpe andre folk. Noen ganger, ved en feiltagelse gir vi bort to kølapper istedenfor én og da får vi den ene tilbake. Det imponerer meg. De som kommer imponerer meg. De har en livskraft og verdighet som mange kan lære av. De har selvspekt, høy arbeidsmoral, kjemper for andre her og hjemme, og de har

humor. Jeg er heldig som er på hils med mange av dem og vi rekker ofte å prate litt. Det kan være vonde fortellinger om hvordan de er blitt utnyttet av norske arbeidsgivere eller lurt for penger

«prest! har du én million på konto?»

og lønn av privatpersoner de har gjort et stykke arbeid for. Onsdag og fredag morgen er det på et vis alltid godt og varmt i Grønland kirke og det virker kaldt utenfor. I kirka hører jeg folk skravle, le og av og til blir jeg inkludert i latteren. Det er altså ikke jeg som gjør Grønland kirke til et åpent hus. Det er «de andre».

En jeg praterte med skyndte seg bort til meg da jeg skulle stenge døra. Han lente seg fortrolig inntil meg og spurte:

- Prest! Har du én million på konto?
- Nå er det en stund siden jeg sjekket, men jeg er ganske sikker på at det ikke er det.
- Er ikke du prest da? Kan ikke du bare be en bønn også får du?
- Selvfølgelig er det slik, men er du sikker på at jeg vil ha en million da?
- OK. Da ber du om at jeg får én million. Helst innen tirsdag.
- Hva skjer på tirsdag?
- Da må jeg bestemme meg for hvor mye mat jeg skal kjøpe for de som kommer hit neste onsdag.
- Jeg setter i gang og ber så snart jeg har ryddet ferdig.

Vi sa først adjø til hverandre, men så snudde han seg og kom tilbake.

- Prest. Be om syv millioner.
- Hvorfor det?
- Man skal jo ha noe i bakhånd, noe å kose seg med. Salaam aleikum!
- Og fred være med deg.

Så forlot han et åpnere hus med en varmere prest.

Ikke er han født her. Ikke bor han her. Likevel er det mange i Gamlebyen som regner Petter B. Molaug som en av sine egne, og setter stor pris på den innsatsen han gjort for denne delen av byen. Han er:

Arkeologen som kjenner jorda under asfalten bedre enn de fleste.

Foreningsbyggeren som har bidratt til at Oslos middelaldermennesker og middelaldermiljøer blir tatt vare på og gjort levende.

Ildsjelen, som brenner for at hovedstaden skal ta godt vare på sine unike kulturskatter.

Arkeologer og veibyggere

Det begynte med arkeologien. Molaug var nyutdannet, og ble trukket inn i utgravingene i byen under Ekeberg tidlig på 1970-tallet.

- Bakgrunnen var planene om et nytt, stort veikryss mellom Ekebergåsen og Bjørvika, der hus måtte rives og en av armene var tenkt å være på høyde med vinduene i Ladegården. Bilsalget hadde økt enormt etter frigivelsen i 1960, trafikken ut og inn av sentrum var blitt et stort problem, og «alle» ønsket moderne og brede veier. For oss som jobbet her i de årene var det et trafikkhelvete. Bare å krysse veien fra kontoret og over til utgravingen skjedde med livet som innsats, og beboerne i området var sterkt plaget av støyen.

Molaug forteller at det ble laget en modell over utbyggingsplanene som ble utstilt i Ladegården. Det sies at da byplansjefen fikk se modellen, glapp det ut av henne: «Er det sånn det vil bli!?» Stemningen var i ferd med å snu, og etter sterkt press fra beboere og antikvariske myndigheter ble det bestemt at

en heller skulle føre veiene gjennom Ekebergåsen.

- Det er jo interessant at vi i Foreningen Middelalder-Oslo på St. Hallvards dag de to siste årene har delt ut pris til to personer som var sentrale i å få på plass de nye planene. I fjor gikk den til daværende veisjef Trond Bjørgan, som var en av pådriverne for planene, og i år til tidligere samferdselsminister Sissel Rønbeck som spilte en avgjørende rolle som beslutningstager. Så jeg tror at Gamlebyens beboere er glade for at det ble som det ble! Selv om mye skade var gjort allerede, blant annet var mange leiegårder revet.

Dagligliv og praktbygg

- Arkeologene trekkes inn i all graving som skjer i Gamlebyen, forklarer Molaug. Når det er små prosjekter nøyer en seg med såkalt arkeologisk overvåking. Så jeg har stått og sett på mange gravemaskiner i arbeid, smiler han. – Men når det er større prosjekter skal det være en egen arkeologisk undersøkelse før byggeprosjektet starter, og

Petter Molaug

Pensjonert arkeolog. Født 1944 i Tønsberg, vokst opp i Oslo, nå bosatt i Nittedal.

Nestleder i styret for Foreningen Middelalder-Oslo. Leder for St. Hallvardsdagen. Styremedlem i stiftelsen Oslo middelalderfestival

Aktiv i Facebookgruppene «Smått og godt fra Gamlebyen» og «Du vet du er fra Gamlebyen når ... du kulern i Ruinparken»

Les artikler av Petter B. Molaug på sthallvardsdag.no og middelalder.no

Gamlebyens SØNN

AV FREDRIK SAXEGAARD OG NIKU OG PETTER MOLAUG (FOTO)

den som bygger betaler. Det var dette som skjedde på 70-tallet, og i de siste årene i forbindelse med Follobanetunnelen.

- I utgravningene har det først og fremst vært folks dagligliv det har handlet om. Vi sporet utviklingen fra den første bebyggelsen helt frem til brannen i 1624 og byflyttingen. Og vi fikk mye ny kunnskap om dagliglivet. I tillegg var det en viktig utgravning under ruinene av Clemenskirken. Der fant vi en eldre kirkegård med innbyggere av Oslo gravlagt helt tilbake til rundt år 1000, ja, kanskje sent 900-tall til og med.

Det er viktig å huske på at middelalderbyen eksisterte i 600 år. I denne lange perioden var det store endringer. På 11-1200-tallet økte befolkningen, og trehusene ble bygget tett og mange med flere etasjer. I senmiddelalderen, etter svartedauden, ble det nedgang, og færre folk. Den siste delen, fra 1500-tallet av, var det oppgang igjen, bl.a. med trelasteksport. Vi finner steinbygningene og steinkjellerne til det nye borgerskapet. Kirkens makt ble

sterkt svekket etter at kongen hadde inndratt kirkegodset under reformasjonen.

Molaug forteller engasjert om de forskjellige steinkirkene som må ha raget i bylandskapet av trehus. Særlig interessant er Mariakirken, som var kongens kapell. Den var igjennom en lang rekke ombygginger og utvidelser. Først var det en trekirke, men denne ble revet og erstattet av en steinkirke ca. på 1130-tallet. Denne ble utvidet, kanskje på slutten av 1100-tallet, fikk tårn på 1200-tallet, og så antakelig to tårn i vest på slutten av 1200-tallet. Tårnene var nok kongens måte å hevde seg på i forhold til biskopens kirke, Hallvardskirken, som lå litt lenger opp fra vannet (dagens ruinpark i hjørnet mellom Oslo gate og Bispegata). Det var i Mariakirken at dronning Eufemia, og senere ektemannen Haakon V, ble gravlagt.

Dagligliv i Oslos middelalder

Molaug har først og fremst interessert seg for hvordan folk levde sine dagligliv i middelalderen. - Byen var inndelt i gårder som gjerne bestod av en 12-15 bygninger, noen til folk og andre til dyr, noen var verksteder, ildhus og bryggerhus. I hver bygård bodde det en storfamilie. Kjøpmenn og håndverkere hadde i tillegg sine svenner, lærlinger og tjenestefolk. Det var færre mennesker til å begynne med, men så økte det på frem til Svartedauden kom.

Det var samlet mye ekspertise i og omkring klostrene, både hos ordensbrødrene og hos lekfolk som arbeidet for dem. Vi vet bl.a. om en dominikanerbror som var spesialist på å «slå hvelv», slik som vi finner i tegltaket fra rundt år 1300 i Olavsklosteret. Etterhvert ble ulike håndverkerne samlet i hver sine deler av byen, og da måtte de, etter kongens befaling, holde seg der med sitt virke, slik som skomakerne nord for Hallvardskatedralen. Smedene måtte litt ut av bykjernen på grunn av brannfaren, mens kammakerne fikk fortsette å være spredt i bygårdene. Og inne i alle stuene laget de tøy. Kvinnene var viktige den gangen da også, selv om de ikke bestemte så mye – i alle fall ikke i det offentlige.

Molaug har også funnet store mengder keramikk: – Den er interessant fordi den ikke ble produsert i Norge før ut på 1500-tallet, så alt ble importert. Og det var stort sett billige, ikke spesielt verdifulle ting, fraktet til Norge som «bi-last» i tillegg til den egentlige lasten. Keramikken kan spores til ulike steder; London og andre områder i England, Holland, Danmark og Frankrike. En importerte vin også, både fra Bourdeaux og fra Rhinen, men det er skjenkekannene vi har bevart levningene av. Kera-

mikk av stentøy fra nåværende tysk område ble dominerende i senmiddelalderen og kan knyttes til hanseatenes sterke stilling i handelen.

– Det var mange hanseater i Oslo, men flest i Bergen. Her var det tørrfiskeeksporten som var viktigst. Den utgjorde antakelig 80 – 90 % av Norges samlede eksport på den tiden, sier Molaug, og ser på meg med blikket som en lærer sender sin elev: – Hvorfor var Europa så veldig interesserte i tørrfisk? – Jo, på grunn av fastedagene. Altså, ikke bare fasten før jul og påske, men de ukedagene (særlig onsdag og fredag) der katolikkene spiste fisk.

Fortiden er fjern og nær

Jeg spør Molaug hvordan han opplever å grave frem gjenstander som folk har brukt og bygninger de har bodd i. Opplevs det som fjernt og lenge siden, eller føler han at han kommer nær datidens mennesker?

- Begge deler, svarer han. Det er klart, det er spesielt å finne for eksempel en barnesko. Vi vet jo selvsagt at det fantes barn i middelalderen, men det er noe eget når du står der med skoen i hånden. Eller du finner en leke, som et lekesverd av tre, eller en lekehest. Et hestehode av grønnslasert leirgods var en gang del av en flott dekorasjon med riddere til hest på en kanne. Kannen knuste og ble kastet på søppeldynga. Men skåret med hestehodet hadde fortsatt verdi, som leke til et barn.

- Og, hvis jeg skal holde meg i skibransjen: De fleste er profesjonelt produsert, men det fantes også noen uhyre enkle, hjemmelagde varianter, som bare var sydd sammen med remmer. Vi tror at de tilhørte folk som ikke hadde råd til å kjøpe ordentlige sko. Men noe fattigkvarter har vi ikke funnet i dette bymiljøet.

Middelalderens by i dagens by

Om en går fra bispegården og nedover mot Bjørvika så ser en jo ruinene både av kirkene og kongsgården. Men hvordan er det i Gamlebyen ellers, går vi langs noen av de samme gatene som en brukte i middelalderen?

- Ja, det er en del steder der dagens gatenett stemmer sånn noenlunde med hvordan det var i Middelalderen. Hvis du går i Oslo gate går du samtidig langs datidens Nordre strede. «Oslo torg» er krysset mellom Oslo gate og Bispegata, og i Foreningen Middelalder-Oslo har vi vært opptatt av å gjøre mer ut av denne plassen. Østenden av Fransiskanerkirken er markert med brostein i asfalten, og der kunne en godt ha laget såkalte «kikkehull», altså med innfelt glass i bakken slik at en kan se ned på det som er utgravd.

- Når Follobanen er ferdig i 2021, blir middelalderparken fra Clemenskirkeruinen til vannspeilet satt i stand med rekonstruert terreng. Jeg håper at det kan bli reist flere kopier av middelalderbygninger, bl.a. sjøboder og naust inntil en brygge ved enden av Clemensallmenningen nede ved vannspeilet. Da vil hele den gamle byplanen bli vist i sammenheng.

Middelalderen som festival – og kilde til livsvisdom

Petter Molaugs vil gjerne bringe folk i kontakt med middelalderen, som et bidrag til å skape liv og miljø i dagens bybilde, og for å vise oss hva middelalderen kan lære oss i dag.

Han er aktiv i foreningen Middelalder-Oslo, der de bl.a. arbeider med hvordan en kan fremheve og gjøre mer ut av de punktene i byen som var viktige før, som for eksempel Oslo torg. Han er aktiv i Oslo Middelalderfestival. Han gleder seg til 2024, for da er det både 400-årsjubileum for «nye» Oslo, og 100-årsjubileum for navneskiftet fra Christiania tilbake til Oslo.

- Det er mye entusiasme, forteller Molaug. Selv om det er slitsomt med møter og dugnader, er det mange som stiller opp. Og så er det fint at Oslo kommune støtter arbeidet økonomisk og ellers.

- Kirken og de kristelige idealene fra middelalder-samfunnet er vel verdt å ta med seg også i dag, sier Molaug. Ett eksempel er sankt Hallvard selv som et ideal i vår tid, slik den nye biskopen Kari Veiteberg snakket om på siste St. Hallvards dag (15. mai).

Selv om kristendommen var «nødt og tvungent» på middelalderens mennesker, så er dette ideer som gjennomsyret samfunnet, og fortsatt gjør det. Det gjelder ikke minst forståelsen av menneskeverdet, som når Magnus Lagabøtes landslov fra 1274 faktisk peker på nestekjærligheten, og for eksempel angir at man ikke skal kutte hånden av noen når de har stjålet fordi de var sultne.

Nå er vi i ferd med å avkristnes når det gjelder aktiv deltakelse, men vi er jo fullstendig dominert av den kristne kulturarven og moralen. Ofte uten at vi tenker på det, og kanskje på andre måter enn vi tror. Uten Kristus, ingen Marx, sier Molaug. Som medgir at han ikke er så ivrig kirkegjenger selv, men likevel er levende opptatt av den kristne tradisjonen.

Jul

i grønland kirke

02.12
kl. 11.00

Gudstjeneste med gregoriansk musikk. Kirkesuppe etter gudstjenesten.

02.12
kl. 18.00

Adventskonsert med Oslo Politiorkester.

05.12
kl. 18.30

«Mitt hjerte alltid vanker» – et musikalsk julemøte mellom Norge og Midtøsten. Verdensmusikkensemblet Ellayali med solister og Tøyen orkester. Bill v inng 200,- eller vipps til 63795. Barn gratis.

08.12
kl. 12.00-15.00

Juleverksted for hele familien, Julekrybbevandring for de små kl. 13.30

09.12
kl. 19.00

Julekonsert med St. Hallvard-guttene

09.12
kl. 11.00

Gudstjeneste for små og store med utdeling av 2 og 4 års bok

16.12
kl. 11.00

Nine lessons and carols. Vi synger julen inn med våre flotteste julesalmer. St. Hallvard-guttene medvirker og de legger toppstemmer på vår allsang og beriker våre tradisjonsrike salmer. Den engelske tradisjonen med Nine Lessons and Carols fyller 100 år i år.

...og i bymisjons- senteret Tøyenkirken

23.12
kl. 11.00

Gudstjeneste.

24.12
kl. 16.00

Julaftengudstjeneste.

25.12
kl. 11.00

Høytidsgudstjeneste.

26.12
kl. 18.00

Fellesgudstjeneste i
Kampen kirke.

30.12
kl. 11.00

Fellesgudstjeneste i
Vålerenga kirke.

31.12
kl. 11.00

Gudstjeneste for små og
store. Juletreffest etter
gudstjenesten.

Søndag 10 desember kl 19.00:

Jul i Tøyenkirken. Konsert med Tøyen Trio og gjester. Gratis inngang

Søndag 16. desember kl 17.00:

Åpning av Betlehemsstallen på Jernbanetorget. Stallen er åpen hver dag fra kl 13.00 til kl 18.00

Søndag 23. desember kl 17:00:

Betlehemsstallen avsluttes med nattverdsgudstjeneste

Søndag 24. desember kl 17.00:

Julaftengudstjeneste. Etterpå er det juleaftenfeiring med middag og juletrengang. Påmelding

Onsdag 26. desember kl 17.00:

Åpen julekro. Hverdagsmesse kl 19.00

Torsdag 27. desember kl 14.00-17.00

Åpen julekro.

Bymisjonssenteret Tøyenkirken er et kirkelig og diakonalt senter drevet av Kirkens Bymisjon. Vi går oppsøkende i byen, serverer byfrokost i helgene og har et høyt sosialt faglig fokus på utsatte mennesker i byen. Hver onsdag kl 18.00 feirer vi fellesskapsmåltid og hverdagsmesse.

**Bymisjonssenteret ligger i
Herslebs gate 43.**

Etter gudstjenesten i Grønland kirke 14. oktober var det ekstra fin kirkecaffe. Bakgrunnen var at Marta og Marian Eigeles ble takket for sin innsats gjennom mange år i menighet og lokalmiljø i Gamlebyen.

I talen sin fremhevet menighetsråds-lederen Marta som en omsorgsfull person, med utpreget sans for administrasjon og økonomi. Marian har stått støtt i bakgrunnen, samtidig som han har bidratt med filosofiske samtalekvelder som har betydd mye for deltakerne. De blir savnet når de nå har flyttet ut av soknet.

På bildet takker menighetsrådsleder Eli Margrete Nielsen Karagöz (til venstre) Marta og Marian. Foto: Fredrik Saxegaard

Trykkeriet som leverer topp kvalitet til rett tid for kunden.

Magasiner • Brosjyrer • Bøker • Plakater • Display
Messemateriell • Esker • Permer • Plasttrykk
...og mye mer!

Vi ligger sentralt på Grorud
Vestre Haugen 21 • 1054 Oslo

Ta kontakt på telefon 99 21 42 07
eller e-post ivar@rkg.no

Et åbent hus

Grønland kirke 150 år

Hilsen fra biskopen

Kjære Grønland kirke.

Tenk at du fyller 150 år, alle de mennesker og skjebner du har husa! I de fem siste åra har du bokstavelig talt kommet tett inn på livet mitt. Fra balkongen på Enerhaugen så jeg rett på klokka i tårnet som viste fem på tolv. (Inntil nylig!)

Jeg oppdaga sangen om Maja og synger den ofte. Maja levde før saneringa og i følge teksten kom det en unge hvert eneste år, og "(d)a vi nesten kunne stille våres eget fotball-lag, tok vi fri, så Maja fikk stått brud." Bryllupet var selvsagt i Grønland kirke, så sangen avsluttes med "skål for gamle Grønlands kjerke, for den rosen skal du ha at du én gang fikk a' Maja til å rødme og si ja"

Som naboprest i Tøyenkirka de siste årene fikk jeg erfare Grønland kirke som åpen og gjestfri. Fattighuset og menigheten har inngått et samarbeid og kirken er åpen fra ni med utdeling av kølapper og solbærtoddy. Mange finner ro og varme i kirkerommet.

Som Oslo biskop er jeg stolt av kirkas sosiale profil. Nå som før, viser menigheten sitt engasjement ved å knytte folkeslag, samfunnslag og religioner sammen gjennom forskjel-

lige tiltak. Dere tar nabolaget på alvor, både med religionsdialog og livssyn-såpent hus for ungdom i menighetshuset.

Det er mye å takke for. Dere vil være en tjenende, åpen, respektfull og evangelisk menighet. Det er dere! Hver søndag feirer dere gudstjeneste. Gudstjenestene er hjerteslaget i menigheten. Barna får være aktivt med i gjennomføringen. Det gjør meg stolt og glad og viser at dere er vendt ut mot framtida.

Kari Veiteberg
biskop

Hilsen fra ordføreren

Grønland kirke har en spennende historie. Kirken ble reist i de årene Christiania opplevde stor befolkningsvekst. Som følge av befolkningens økende behov for både plass og bedre offentlige tjenester besluttet myndighetene i 1858 å utvide bygrensene til å omfatte omlandet utenfor kalt «Bymarken», samt forstedene Leret, Oslo, Østre og Nordlige Sagene, Grünerløkka og Grønland.

Man så den gang at også den nye bydelen Grønland trengte et naturlig tyngepunkt. Problemstillingen ble løst elegant av arkitekt Wilhelm von Hanno som tegnet inn de viktigste offentlige tjenestene på ett sted. Kirke, skole, brann- og politistasjon skulle sammen skape både trygghet og fellesskap i den nye bydelen.

Gjennom 150 år har Grønland kirke spilt en viktig rolle for det sosiale fellesskapet i bydelen. Foruten å være et praktbygg har kirken ved tallrike anledninger samlet byens borgere til dåp, konfirmasjon, bryllup og begravelse. På flere områder har Grønland kirke vært et viktig foregangssted – i religionsdialog, arbeid for utsatte grupper og som stedet hvor en kvinne for første gang holdt preken.

Gamlebyen og Grønland menighet har mye å feire i det kommende jubileumsåret. Med dere på veien har dere et stort samfunnsengasjement og et bankende hjerte for bydelen.

På vegne av Oslo ønsker jeg både menigheten og hele bydelen til lykke med den kommende jubileumsfeiringen!

Marianne Borgen
Ordfører i Oslo

Grønland kirke 150 år: **VELKOMMEN INN!**

3 mars 2019 feirer Grønland kirke 150. I likhet med andre kirker ønsker vi å feire kirka og hva den har betydning, men aller mest ønsker vi å feire hva den betyr og hva den kan komme til å bety for folk i Oslo sentrum øst.

Grønland kirke har en lang historie som samfunnsaktør. Kirka har fungert som et «åpent hus» og har rommet alt fra matutdeling til religionsdialogsamlinger, fra Pride-paradens frokoster til begravelser, konserter, språkkafé. Kirka har fungert som tilfluktsrom, og vært et «åpent hus», og ved å løsne på nøkkelmakta i 2019 håper vi å la det forbli slik.

Vi ønsker å la «et åpent hus» prege det vi fyller vårt jubileum med og inviterer derfor lokale aktører innen kultur og samfunn til å bruke huset til konserter og utstillinger, vi skriver bok forfattet av skribenter med lokaltilhørighet og vi feirer gudstjenester hvor vi lar lokalmiljøet prege gudstjenestefeiringen på ulike vis.

Vi inviterer altså lokalbefolkningen til å realisere alle aspekter ved jubileet og slik håper vi at kirkas jubileum også kan endre på hvordan Grønland omtales og ansees ellers i samfunnet, til et sted full av kreativitet, innsats og livsmot. Du er velkommen til å delta som du er.

Vennlig hilsen
Jubileumskomiteen
for grønlandkirke150.no.

Jubileumsgudstjenester 2019

Det skjer i Grønland kirke kl. 11

3. mars
Fastelavn
Festgudstjeneste

12. mai
**Grønlands-
messe**

22. september
**Dialogmesse
med åpen dag**

23. november
Elektronikamesse

14. april
Palmesøndag
**Barnas
jubileums-
gudstjeneste**

2. juni
Søndag før pinse
**Høymesse med
forfatterpreken**

15.
desember
Tredje
søndag i advent
**Nine
lessons & carols**

Konsserter og forestillinger

6. januar

ØYONN GROVEN

MYHREN

«Draumkvedet»

16. februar

JARLE BERNHOFT

Unplugged

2. mars

PINQUINS OG

NYNORSK

MESSINGKVINTETT

23. mars

ELLEN

ANDREA WANG

4. – 12. april

Cafeteateret:

ET STYKKE OM

MARTIN LUTHER KING

6. april

SOLVEIG

SLETTAHJELL

16. april

STØTTEKONSERT TIL

FLYKTNINGHJELPEN

4. mai

TROND GRANLUND

I juni
BACH MOT NATTA

I juli
ORGELKONSERT

I august
**OSLO AFRO
ARTS FESTIVAL**

14. september
MARTHE LEA

I oktober
**CALLIOPHON
OG EOS CONSORT**

9. november
**FILHARMONIEN
BARNEKONSERT**

4. desember kl. 1800
**VERDENSMUSIKKENSEMBLET ELLAYALI
OG TØYENORKESTERET**
En flerkulturell julekonsert

Vi har god tro på at det kommer enda flere arrangementer.
Følg med på Grønlandkirke150.no.

Jubileumsbok: Et åpent hus

Når Østkantens katedral nå feirer 150 år, gis det som seg hør og bør ut bok. Boken Et åpent hus er samtidig noe mer enn en tradisjonell jubileumsbok, men en samling stemmer og historier fra folk som bor og vanker på Grønland i dag. – Skriv en tekst som inkluderer ordparet «Grønland» og «kirke». Det var beskjeden forfatterne fikk av Forlaget Press og redaktørene Lars Martin Dahl og Tømm Kristiansen. Resultatet har blitt både fargerikt og interessant.

Fra forordet:

Den offentlige bildelegging av Grønland har aldri vært god, og heller ikke sann. Det er en historie om fattigdom og sprit, bander og skakkjørte muslimer, horer og skamslåtte bønder. Midt oppi alt dette har Grønland kirke stått i ganske nøyaktig 150 år. Det er kirkebygget som fyller år, ikke menigheten. Folk i nabolaget har hatt et eierskap til Grønland kirke og har benyttet den til langt mer enn til gudstjenester og kirkelige handlinger.

Folk trengte «kjerka» for sine gleder med barnedåp, konfirmasjon og giftemål. Og hun sto der når sorgen rammet. Dødsfall, familievold, sultne unger. Grønland kirke har vært et åpent hus i 150 år og påvirket folk som bor her. Samtidig har menneskene rundt preget kirka og hva det er som har skjedd i den. Både troende, ikke-troende, tvilende, annerledestroende og forbipasserende har fylt Grønland kirke

med innhold og gjort den til et åpent hus. Og ulik mange andre kirker og menigheter.

På Grønland er kirken er en minoritet. Det preges oss, og skaper ydmykhet. Vi lytter, like mye som vi preker. «De kristne», altså oss, spiller likevel en viktig og synlig rolle. «Et åpent hus» er overskriften for jubileet i 2019 og er et viktig prinsipp for hvordan vi ønsker å være.

Forfatterne har ulike forhold til Grønland kirke og til kristen tro, men en fellesnevner er at boka skal få fram andre fortellinger om Grønland enn dem vi blir presentert i media. For her bor høyutdannet og folk uten utdanning, her bor ikke bare muslimer, men ateister, kristne, fattige og rike, friske og syke, forfattere og analfabeter. Alle har sin fortelling og på ulik vis et eierskap til kirka. Grønland kirke er et radikalt åpent hus og derfor er dette en åpen bok.

Boken *Grønland kirke: Et åpent hus* er til salgs fra februar 2019. Redaktører er Lars Martin Dahl og Tomm Kristiansen. Forlaget Press

Innhold:

HUN SOM RØDMET

Det ringte for Enerhaugen - Tomm Kristiansen

DU GAMLE GRØNLAND

Østkantens katedral - Raymond Johansen

Alltid i forandring - Lars Emil Hansen

Koloss av stein - Rune Olav Eikeland Bastrup

FOLKET PÅ GRØNLAND

Evig forelsket i et dårlig rykte - Knut Olav Åmås

Elsk din nabo! - Åse Brandvold

Uten Gud i Guds hus - Linn Stalsberg

Med ryggen mot Grønland - Lars Mørch Finborud

Kirke med askebeger - Håvard Syvertsen

Min dag i Grønland kirke - Gunnar Wærnes

Tro, håp og kjærlighet (intervju) - Åse Brandvold

PRESTENE

Dialogmannen (intervju med Rune Behring) -

Tomm Kristiansen

Trekkspel, Pepita-kjeks og toddy - Kari Veiteberg

Hele verden er her - Sunniva Gylver

Svarttrost - Lars Martin Dahl

Frivillighet

Et jubileum får ikke menighetens ansatte til alene. Vi trenger frivillige til å selge billetter, være brannvakter og ellers delta på konserter og arrangement. Selv om du bare har tid til å bake en kake i løpet av året er vi interessert i å komme i kontakt med deg.

Hvorfor skal du delta som frivillig? Fordi du da vil være delaktig i å endre måten Grønland omtales på og bidra til en feiring ikke bare av kirkebygget, men av folk som lever sine liv i nabolaget.

Som en takk vil du få god oppfølging og billetter til arrangementene våre. I tillegg vil du ta del i et fellesskap som jobber for at folk som ellers ikke deltar på kulturarrangement kan gjøre det gratis.

Er du interessert, send oss en epost til post.gamlebyen.gronland.oslo@kirken.no med en kort beskrivelse av hva du kan tenke deg å bidra med og hvordan vi får tak i deg.

Kirke på utstilling

Gamlebyen og Grønland menighet er opptatt av nabolaget sitt, og har lang historie som bidragsyter og samtalepartner i lokalmiljøet.

Jubileet i 2019 markerer kirken som et åpent hus på forskjellige måter. En av dem er planen om utendørs utstilling på «Kirkebakken», plassen foran hovedinngangen.

Vi har søkt om økonomisk støtte til å lage en utendørs utstilling med fortellinger om Grønland fra før og nå, fortalt av ulike stemmer fra nabolaget. Utstillingen skal stå på den fine, lille plassen som gjerne kalles kirkebakken, mellom kirkebygget og Enerhaugkleiva.

Vi ønsker å sette opp tre ulike utstillinger som står gjennom året 2019. Hver utstilling vil inneholde tekster og bilder, men med litt ulikt fokus:

1. FRA JUBILEUMSBOKA

Den første utstillingen består av utdrag av fortellinger og fotografier fra jubileumsboka (se s. 18).

2. FRA DEN NÆRE HISTORIEN

Den andre utstillingen formidler historiske fotografier og fortellinger fra området.

3. FRA BARN OG UNGE PÅ GRØNLAND I DAG

Her inviterer vi unge i nærmiljøet til å skape innholdet.

Menigheten har to ønsker for utstillingene:

Vi vil gi befolkningen på Grønland fortellinger om bydelen som kan bidra til opplevelse av felleskap og tilhørighet. Grønland er kjent som en bydel med røtter i middelalderen, men der folk nå til dags bare bor noen få år. Utstillingene vil vise at nabolaget også har en nærhistorie. Det finnes mennesker, butikker og institusjoner som har vært lenge på Grønland, og som har mye interessant å fortelle.

Vi ønsker også å invitere folk som bor i nærheten, eller som bare går forbi, til å ta i bruk det avskjermede og rolige området rundt kirken. Det ligger litt bortgjemt. Mange som passerer på fortauet ser nesten ikke verken kirken eller torget. Med utstillingen ønsker vi å vekke nysgjerrighet til å bevege seg inn bak gjerdene som skiller kirkebakken fra Grønlandsleiret.

«Vi vil gi befolkningen på Grønland fortellinger om bydelen som kan bidra til opplevelse av felleskap og tilhørighet.»

Fra 1896

M. Jacobsens eff. AS Begravelsesbyrå

Et familiedrevet begravelsesbyrå med lang erfaring

Hos oss blir du møtt med varme og omtanke og vi har alltid tid til en samtale enten på et av våre kontor eller hjemme hos deg.

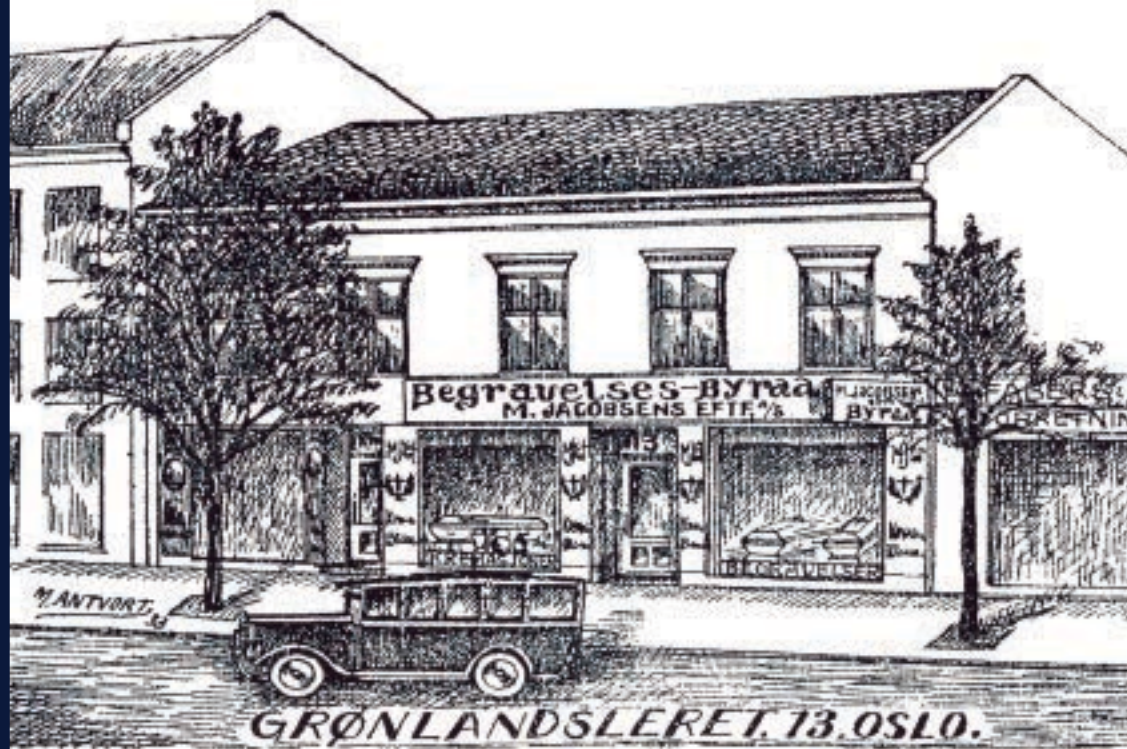
Vi tar hånd om gravferd i hele Oslo og omegn

Ring eller kom innom om du har spørsmål eller behov for våre tjenester.

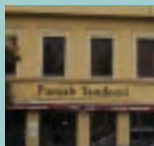
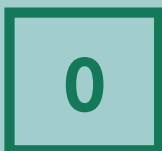
Tlf. 23 15 89 00

www.gravferd.no

Grønlandsleiret 13 (37-bussen, 60-bussen eller t-banen)
Ensjøveien 14 B (ved Ensjø t-bane stasjon)

Jubileets ikon: PARADISET

150-årsjubileet for Grønland kirke har paradiset som symbol.

Paradiset er leken som de aller fleste norske barn har lekt, og samtidig finnes i ulike varianter i ulike land og kulturer. Den krever ikke mange ferdigheter, og kårer ikke vinnere og tapere. Den er lett å sette i gang, du trenger bare et kritt og litt asfalt.

Paradis er leken som skjer i bakgården, på fortauet og i parken. Vi leker selv om vi ikke kjenner hverandre så godt. Vi trenger ikke å snakke samme språk.

Vi tegner på bakken. Mønstre på asfalten, minner av lek i bakgården, skosåler på brosteinen. Bestemor husker tilbake fra da hun var liten. Lillebror ser på de store barna hoppe, snakke, tulle.

Paradis har form som en katedral. Vi hopper fremover mot koret og alteret, og hopper ned igjen. Grønland kirke står i bydelen som et hverdagssted og et sted for de store markeringene. Som et paradiset. Vi hopper fremover, og vi hopper hjemover.

Vi feirer bydelens særpreget med noe som hører til på brostein og asfalt, i parker og bakgårder.

Vi feirer bydelen mellom lang tradisjon og nye impulser. Paradiset er en gammel norsk skikk, gjenfinnes i ulike varianter i ulike strøk, og er sånn sett møtested mellom kulturer.

Vi feirer kirken med å sette barnas aktiviteter i sentrum.

Paradis er lekent og kroppslig. Det ligner dansen, det er ikke resultatorientert, det er plass for alle, og vi leker for lekens skyld.

grønlandkirke150.no

Liv Benedicte Nielsen: Paradis (1980)

© Liv Benedicte Nielsen / BONO 2018

De mange nye utestedene har gjort Oslo til en triveligere by å bo i. Fasader og gatehjørner som før var lukket om dagen og mørke om kvelden, har nå åpne dører og lys i vinduene fra tidlig til sent.

Et godt eksempel på denne utviklingen finner en på hjørnet mellom Eiriks gate og Åkebergveien. Litt innklemmt bak Politihusets bratte vegg og velfylte parkeringsplass, og mange kvartaler unna det de fleste tenker på som sentrum. Men nå har dette blitt en plass med nesten parisisk kvalitet, takket være restauranten og vinbaren Brutus.

Brutus åpnet i 2016. Inne er lokalet både røft og elegant, med sterke farger, kunst på veggene og høy musikk på kveldene. Ute står det en grill som brukes til å smaksette råvarer i forberedelsene, og så til å grille mat på kvelden – ikke minst sommerstid når det er provisorisk og hyggelig uteservering.

Vi treffer to av eierne, Jens Føien og Hans Petter Hval, og ber dem fortelle litt om Brutus. Og vi må selvsagt spørre om sidelokalet: Hvorfor i all verden heter det «Gürken, Gürken, Gürken, Gürken»? Men verken Føien eller Hval har noe svar på det siste; og der finner vi kanskje nøkkelen til hvorfor stedet oppleves som avslappet og gjestfritt: Det er ikke så veldig «planlagt», her er det ikke noen kommunikasjonsstrategi eller annen strategi for den saks skyld. Men samtidig forteller Jens og Hans Petter om en veldig klar og tydelig idé om hva slags sted det skal være, og ikke minst om maten og vinen som skal serveres her.

- Vi vil servere mat og vin som er laget av folk vi stoler på. Vi har mange samarbeidspartnere, blant annet Frilum gård på Bjørkelangen, som er tredje generasjon biodynamisk jordbruk, og melkebonden Hans Arild Grønndalen. Dette er folk som tar like stort hensyn til produktet sitt som de vinbøndene vi samarbeider nært med.

Vi er opptatt av sesong og råvarene. Og det gjelder ikke bare i forhold til produsentene, men også nærmiljøet her på østkanten. Vi høster lønneskudd og kirsebærblomster rett rundt hjørnet. Vi finner mjøddurt i Svartdalen, nyperoseblader bak Kampen kirke, og hylleblomster bak Vålerenga kirke.

Denne lokale tilknytningen gjelder forøvrig ikke bare maten. Jens og Hans Petter er opptatt av å ha et godt forhold til naboene. De skryter av Lillemor som kommer innom, på vei fra Erling på sykkelverkstedet, og vanner plantene som hun har gitt til Brutus. De er glade for at de har blitt stamsted for folk i området.

Og herrene selv? – De har lang historie med utesteder i Oslo. Jens begynte i oppvasken på Scotsman, og har siden vært innom en rekke steder, med Maaemo som det mest kjente. Hans Petter har bakgrunn som journalist og fotograf. Sammen med

BRUTUS

AV FREDRIK SAXEGAARD OG HANS PETTER HVAL (FOTO)

flere venner var de på jakt etter et sted som kunne tilby noe de mente var et savn i Oslo, nemlig et sted for den type vin de setter aller mest pris på. Et forbilde var Bar Brutal i Barcelona, som de omtaler som et slags hovedkvarter for naturviner i Europa. Og kanskje også et lite navneforbilde for Brutus.

Likevel: Når jeg sier stikkordet «naturvin» trekker de litt på det. - Først og fremst er det vin vi liker å drikke sjæl. Vin der du kan smake råmaterialet, det skal være rene, fruktdrevne og syrlige viner.

- Da dette lokalet ble ledig var det midt i blinken.

En på laget har funnet frem til fargene og skaffet møbler. Kjøkkensjefen, islandske Arnar, bidrar til at maten holder høyt nivå, og ikke minst står han bak det som har blitt noe av et varemerke for Brutus, nemlig «flatkaka» som serveres med sesongens råvarer på.

Brutus har mange hyggelige gjester – og hyggelig mange gjester. Ikke minst hjalp det på besøket i sommer at New York Times ga stedet rosende omtale.

- Hva er mest krevende med å drive et sted som Brutus?

Jens medgir at en ofrer det meste for at andre skal kunne gå ut på byen. Men det blir etterhvert en vane.

- Og hva er den største gleden?

- Takknemlige gjester, sier Hans Petter! Det er stort når folk kommer og tar deg i hånda eller gir deg en klem på vei ut.

Studier i religion og teologi

Kunnskap om religion har kanskje aldri vært viktigere enn i dagens samfunn. Vårt åpne og mangfoldige samfunn gir oss nye muligheter til å bygge forståelse, men kan også føre til konflikt.

Våre utdanninger gir deg redskapene og kompetansen du trenger, enten du vil studere teologi eller er opptatt av forholdet mellom religion og samfunn. Du kan jobbe i kirker og trossamfunn eller ideelle organisasjoner, skole, media og alle andre steder der kunnskap om religion er viktig.

Ved Det teologiske fakultet på Universitetet i Oslo lærer du av engasjerte forskere som er blant landets fremste innenfor sine fagfelt. Her får du kunnskap rett fra kilden.

Våre studieprogram:

- Profesjonsstudium i teologi
- Bachelor i religion og samfunn
- Årsenhet i kristendom og islam

Søk opptak på samordnaopptak.no innen 15. april.

Studér religion og teologi på UiO!

Les mer på tf.uio.no/blistudent
Kontakt: info@teologi.uio.no

UiO • **Det teologiske fakultet**
Kunnskap rett fra kilden

Botanisk hage - året rundt

AV FREDRIK SAXEGAARD OG TRINE NEVRUM (FOTO)

Det finnes mange flotte sommersteder i nabolagene omkring Gamlebyen og Grønland. Vi bader på Sørenga og vi tusler langs Akerselva. Men disse stedene har også en egen sjarm når været blir kaldere.

Et godt eksempel er Botanisk hage på Tøyen. Det er fantastisk når blomstene eksploderer i farger hver vår. Men hagen har også en egen skjønnhet når rimet legger seg over gresslettene, og det er lunt og godt inne i drivhus og kafé.

Charlie Haug er styreleder i Botanisk hages Venner, som er en viktig bidragsyter til at hagen er åpen og gjestfri året rundt. – Jeg har alltid vært interessert i det som spirer og gror, forteller han. - Jeg ble med i plantegruppa for å lære mer om krydderplanter, og det viste seg å være utrolig morsomt. Jeg fikk være med på alt fra såing og prikling frem til ferdige planter. Ikke bare lærte jeg masse, men miljøet var så godt at det var naturlig å bli med videre.

Det er en aktiv forening! - Vi har vårtreffet, der vi selger planter vi selv har produsert. I løpet av våren produserer Plantegruppa ca. 11 000 planter. Det jobbes om dagen og kvelden i et eget drivhus i forsøksavdelingen, der alle er med når det passer for dem. Og så selges plantene i løpet av én dag.

- Vi arrangerer medlemsturer. I juni gikk turen først til Storedal gård i Skjeberg, som har en spennende historie, og med tilrettelagte hager for blinde og svaksynte. Deretter besøkte vi Borgarsyssel museums historiske hageanlegg. Nå i høst arrangerer vi tur til Norges største kryddergartneri.

- Det er et nært forhold mellom forening, styre og gartnere. Vi gir økonomisk tilskudd, og så langt i 2018 har vi bidratt med 338 000,- til bl.a. gartnerstipend, rullestoler og fornyelse av benker for publikum. Vi har hentet nytt plantefossil og klasesett av fossiler fra Svalbard. Og det kommer mer!

Julemarkedet, som arrangeres uten inngangspenger, er svært populært. I år har vi 36 forskjellige salgsboder. To av disse er Naturhistorisk og Geologisk museums egne butikker. Ellers er det rikt utvalg av strikk og husflid, og av gårdsprodukter som honning, safter, geleer og kaker. Du finner til og med såper med kaffegrut, og fine gamle blonder.

Markedet finner sted på den stemningsfulle gårdsplassen ved Tøyen hovedgårds låve. Det er hest og vogn som ungen kan bli kjørt rundt i, det er korsang av Vålerengen pikekor og gang rundt juletreet.

Julemarkedet arrangeres i
botanisk hage
lørdag 24. november,
fra kl. 1100 — 1600.

**Jeg heter Åse Brandvold.
Til daglig er jeg journalist
i Klassekampen.**

Jeg liker godt å være på Aktivitetshuset K1. Plassen betyr mye for meg fordi den er virkeliggjørelsen av en drøm. Vi, som er Tøyeninitiativet, drømte om at dette kunne bli et fint sted å være. Da var det bare et slitt sted som kanskje skulle bli et hospits. Så tok vi oss inn og hengte opp et banner: Løft Tøyen! Og nå har den drømmen blitt virkelighet!

Her treffer jeg naboene mine. Her diskuterer vi viktige temaer som boligpolitikk, i dag er det lokalpolitisk verksted om Tøyen som rasismefri sone. Vi bruker det som lokale når det er TV-aksjonen. Jeg har vært med å arrangere barnekorkonsert og folkemøte her.

Jeg håper at nabolaget blir en stabil og trygg plass å vokse opp også i framtida.

Da trenger vi arbeid for alle, og et sted hvor ungdom kan være. Og enda flere møteplasser.

Tøyeninitiativet er en forening som jobber for å forbedre bo- og oppvekstvilkårene på Tøyen. Du kan lese mer om oss og finne kontaktinfo på våre nettsider <https://www.tøyeninitiativet.no/>. Vi er også på Facebook

Folk i nabolaget

Vi har spurt engasjerte folk: Fortell oss om et sted du liker i nabolaget – og del et ønske du har for fremtiden!

**Jeg heter Kjersti Grut.
Til daglig er jeg programleder for
Områdeløftene Tøyen og Grønland.**

Jeg liker godt å være på Rudolf Nilsens plass. Dette er en viktig park for nabolaget, spesielt for barn og unge. Parken ligger sentralt på Grønland, og den er mye i bruk. Samtidig er den nedslitt, og trenger å få en skikkelig oppgradering. Det er den i ferd med å få gjennom områdeløftene. Grønland har mange byomfattende funksjoner, så det å forsterke plassen som en nabolagsplass er veldig viktig. Jeg håper at nabolaget opplever at det er deres park, og en park de kan være stolte av.

Vi har allerede involvert innbyggerne i utviklingen av parken. Nå skal vi gjennomføre den planen som er utarbeidet.

Områdeløftene Tøyen og Grønland er en felles innsats for å skape bedre tjenester og gode nærmiljø gjennom bl.a. utvikling av parker og åpne møteplasser i nabolaget. Oslo kommune og staten har varslet en forlengelse av innsatsen i Oslo indre øst frem til 2026, og Bydel Gamle Oslo vil jobbe aktivt sammen med innbyggere, lokalt organisasjons- og næringsliv og andre offentlige virksomheter for å skape gode bo- og oppvekstmiljø på Grønland og Tøyen.

Kontakt

Gamlebyen og Grønland er en menighet i Den norske kirke. Menigheten tilhører Oslo domprosti, som er ett av sju prostier i Oslo bispedømme.

I kirken: Kirken ligger i Grønlandsleiret 34, og vi har åpen kirke onsdag og fredag ettermiddag, eller når døra står åpen.

På kontoret: Menighetskontorene er i Grønlandsleiret 31.

På telefon og e-post: 23 62 91 60 mellom kl. 10.00 – 14.00, mandag – fredag (men du kan også ringe Kirketorget, se under).
post.gamlebyen.gronland.oslo@kirken.no

På nettet: <http://gamlebyenogronland.no>

Du kan også besøke Gamlebyen og Grønland menighet på Facebook.

Kirketorget

«Kirketorget» er et felles call-senter for alle menighetene i Oslo. Her ringer du hvis du vil avtale dåp, bryllup eller begravelse. Kirketorget er åpent alle hverdager fra 08.00 – 15.30. 23 62 90 09.

Epost: kirketorget.oslo@kirken.no.

Kirken.no

«Min side»: Alle medlemmer av Den norske kirke har «Min side», der du kan administrere ditt medlemskap.

Finn din menighet! Hvordan vet du hvilket sokn du bor i? «Finn din menighet» på kirken.no hjelper deg: Du skriver inn gateadressen din, og du får så opp den informasjonen du trenger.

Ansatte

Prestene:

Sokneprest *Lars Martin Dahl* ld922@kirken.no. 23 62 91 75 / 982 67 834.

Kapellan *Sjur Atle Furali* sf644@kirken.no. 23 62 91 63 / 913 97 494

Prestene leder gudstjenester, forretter gravferder og bryllup. De er tilgjengelige dersom du ønsker en samtale når livet er vanskelig, eller vil snakke med noen om tro og åndelighet. Prestene er i kontakt med alle livets faser, stadier og folk – både unge og gamle. Du kan også ta kontakt med prestene om du ønsker dåp eller bryllup, eller du trenger en begravelse – selv om du da også gjerne kan ringe eller maile Kirketorget. Soknepresten sitter i Menighetsrådet. Kapellannen har et særskilt ansvar for religionsdialog.

Diakon:

Kirsten M. Aase Finch kf863@kirken.no. 23 62 91 77 / 977 00 520.

Diakonen er ansvarlig for menighetens omsorgsarbeid: for enkeltmennesker, gjennom fellesskap, og for rettferdighet og miljøvern. Kirsten koordinerer «Fredagskøen», «Språkkafeen» og «kirkesuppa» i Grønland kirke. Hun planlegger et grønt prosjekt rundt kirken med fuglekasser, insektshotell og blomsterbed. Kirsten er også ansvarlig for frivilligheten i menigheten.

Grønland kirke ligger i Grønlandsleiret, mellom den gamle brannstasjonen og politihuset. Kirken sto ferdig i 1869, og har plass til over 800 mennesker. Gudstjeneste feires normalt hver søndag kl. 11. Se nettside/Facebook for oppdatert info.

Gamlebyen kirke ligger i Oslo hospital, Ekebergveien 1. I dag leies kirkerommet av Kirkens Bymisjon, og brukes ikke til ordinære gudstjenester.

Menighetsrådet: Eli Margrete Nielsen Karagøz (leder), Berit Breirem, Anne-Lise Bothner-By, Einar Gilje Aarseth, Maria Saxegaard og Victoria Liedbergius.

Vil du bidra? Du kan støtte menighetens arbeid med Vipps til 63795 eller ved å sende penger til 7878.06.47786

Forandringshuset

KFUK-KFUM Forandringshuset driver et bredt kultur- og aktivitetstilbud for unge i Norge. Forandringshuset Grønland har funnet sted i Gamlebyen og Grønlandsmenighets menighetshus siden åpningen i mai 2016.

Forandringshuset er nå åpent tirsdag-torsdag og lørdag kl. 15-21.00.

Det er også United Sisters-kafé på søndager kl. 15-18.00.

Se mer info på:
forandringshuset.no
Instagram:
[forandringshuset_gronland](https://www.instagram.com/forandringshuset_gronland)
[facebook.com/forandringshuset-gronland](https://www.facebook.com/forandringshuset-gronland)
kontakt@forandringshuset.no

Kantor:

Olav Rune Bastrup. obastr@gmail.com. 402 46 801

Olav Rune har ansvar for det kirkemusikalske arbeidet i Gamlebyen og Grønland menighet, og han koordinerer menighetens fire kor.

Trosopplæringsleder og barne- og familiemedarbeider:

Hanna Haraldstad hh736@kirken.no. 23 62 91 76

Hanna har ansvar for alt vi finner på for barn og ungdom i Vålerengen, Kampen og Gamlebyen og Grønland menigheter. Hun skaper møteplasser gjennom gøyale arrangementer for at barn og unge skal få oppleve gode miljøer og bli kjent med spennende temaer som gjelder tro og liv. Hanna leder også babysang i Grønland kirke og besøker flere av soknets barnehager.

Daglig leder:

Dag Standal. ds998@kirken.no 23 62 91 62

Dag er ansvarlig for kontoret, og en du kan kontakte om du har spørsmål knyttet til administrasjonen av menigheten, utleie av lokaler o.l.

Velkommen til årets julekonsert med

St. Hallvard-guttene

Grønland kirke

Søndag 9. desember kl 19:00

■ **Familiekonsert i**

Gamle Aker kirke

1. desember kl 13:00

■ **Familiekonsert i**

Vestby kirke

8. desember kl 16:00

■ **Julekonsert i**

Fagerborg kirke

19. desember kl 18:00

■ **St. Hallvard-guttene herrekor**

Grønland kirke

23. desember kl 23:00

Billetter på [Ticketmaster.no](https://www.ticketmaster.no)

Vil du være med å synge i St. Hallvard-guttene?
st.hallvard-guttene.no